

Obsah

1 Úvod: projekt Říčansko – cíl a metody	7
2 Region Říčansko: pracovní území a jeho charakteristika	11
2.1 Přírodní poměry	11
2.2 Archeologická situace	15
3 Prameny k železářskému pravěku	19
3.1 Přehled pramenů získaných destruktivním výzkumem, tradičními průzkumy a sběry	19
3.1.1 Soupis nálezů železářského pravěku z regionu Říčanska	19
3.1.2 Základní charakteristika pramenů	28
3.1.3 Významné dokumentované nálezové soubory	32
Praha-Běchovice 1 – Pískovna	32
Praha-Běchovice 2 – U nádraží	36
Praha-Běchovice 9 – Na vrchách	37
Horniny kamenných artefaktů a ekofaktů z Prahy-Běchovic 9 (<i>M. Malkovský</i>)	64
Mikropetrografie laténské keramiky z Prahy-Běchovic 9 a Prahy-Hostavic 2 (<i>M. Hložek – M. Gregerová</i>)	64
Praha-Běchovice 13 – Jižně Českobrodské silnice	66
Praha-Dolní Počernice 1 – V ráji a Na pískách	67
Praha-Dolní Počernice 2 a 3 – U Počernického rybníka	75
Praha-Dubeč 1 – Intravilán (?)	75
Praha-Dubeč 7 – Za hrází	77
Praha-Dubeč 9 – Za samotou A	79
Praha-Dubeč 10 – Za samotou B	89
Praha-Dubeč 11 – Za hrází a Za samotou	95
Praha-Dubeč 19 – Litožnice	97
Praha-Hostavice 2 – Vidlák	97
Dřeviny z Prahy-Hostavic 2 (<i>V. Čulíková</i>)	129
Horniny kamenných artefaktů a ekofaktů z Prahy-Hostavic 2 (<i>M. Malkovský</i>)	131
Praha-Koloděje 3 – Na prostřední cestě	132
Praha-Koloděje 4 – Za posedem	133
Magnetometrický výzkum v Praze-Kolodějích 4 (<i>F. Marek</i>)	136
Přišimasy – K lesu	137
Říčany 3 – Věžnice	140
Štíhllice 1 a 2 – Bukovina	144
Tuklaty – U dráhy	147
3.1.4 Významné osteologické soubory	154
Osteologický soubor z Prahy-Běchovic 9 (<i>L. Peške</i>)	154
Osteologický soubor z Prahy-Dubče 1 (<i>R. Kyselý</i>)	157
Osteologický soubor z Prahy-Hostavic 2 (<i>L. Kovačiková</i>)	157
3.2 Prameny získané analytickým sběrem	166
4 Sídlištní a výrobní (nehutnické) aktivity období železářského pravěku	173
4.1 Sídlištní aktivity	173
4.1.1 Doba halštatská	173
4.1.2 Doba laténská	176
4.1.3 Doba římská a stěhování národů	194
4.2 Získávání potravy	199
4.3 Specializované výrobní aktivity – kovářství a zpracování bronzu	200
4.3.1 Kovářská výroba	200
4.3.2 Zpracování bronzu	200

5 Hutnická výroba železa	203
5.1 Výskyty železných rud v geologických útvarech jihovýchodní části Prahy a jejího okolí (<i>M. Malkovský</i>)	203
5.1.1 Přenos železa v povrchových částech zemské kůry a jeho nahromadění	203
5.1.2 Geologická stavba pracovního území	204
5.1.3 Železné rudy v ordoviku barrandienu	206
5.1.4 Výskyty zvětralinových profilů s hematitem	212
5.1.5 K problematice výskytu železných rud v kvartéru	218
5.1.6 Závěr	227
5.2 Archeologie hutnických výrobních areálů	228
5.2.1 Výrobní objekty	228
5.2.2 Hutnický odpad	237
5.2.3 Prostorové a chronologické vztahy hutnických areálů	239
5.3 Geochemický rozbor železářských strusek a železných rud z Říčanska (<i>J. Zavřel</i>)	242
5.3.1 Geochemie, mineralogie a formy koncentrace železa, kobaltu a niklu	242
5.3.2 Železné rudy a jejich indicie na Říčansku	244
5.3.3 Analýzy strusek a potenciálních železných rud	246
5.3.4 Závěr	257
5.4 Vztah hutnických areálů ke zdrojům železa	258
5.5 Odhad spotřeby železa pro komunity železářského pravěku	263
5.5.1 Železná výbava v době laténské	263
5.5.2 Železná výbava v době římské a mladší	266
5.6 Ekonomický potenciál regionu Říčanska z hlediska pravěkého hutnictví (<i>D. Dreslerová</i>) ..	266
5.6.1 Vztah pravěkého osídlení k přírodním podmínkám regionu	266
5.6.2 Modelování hypotetických sídelních areálů v době laténské a římské	267
5.6.3 Les jako zdroj surovin pro výrobu dřevěného uhlí	271
5.6.4 Produkce dřevní hmoty	272
5.6.5 Produkční možnosti regionu	274
5.6.6 Hypotetická výroba železa v regionu	276
6 Hutnický region Říčansko: evropské souvislosti	281
7 Závěr	291
Literatura	293
Summary	305

Přílohy (CD):

- 1 Tradičně získané nálezy raného a vrcholného středověku (Soupis II)
- 2 Databáze keramiky z Prahy-Běchovic 9
- 3 Databáze keramiky z Prahy-Hostavic 2
- 4 Databáze keramiky z Přišimas
- 5 Systém popisu laténské keramiky
- 6 Databáze osteologického souboru z Prahy-Hostavic 2 (*L. Kovačiková*)
- 7 Databáze nálezů z analytických povrchových sběrů
- 8 Hydrogeologické protokoly (Geofond Praha)
- 9 Protokoly analýz strusek a rud (Gematest)

(Autorkou neoznačených oddílů je *N. Venclová*.)